

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
SİRBİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA İŞ BİRLİĞİ KAPSAMINDA
MÜBADELE EDİLEN GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN
KARŞILIKLI KORUNMASI ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti (Bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır.);

Bir Tarafın ülkesinde sınıflandırılan ve diğer Tarafın ülkesine transfer edilen ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında karşılıklı iş birliği ile üretilen savunma sanayii alanındaki Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin karşılıklı korunmasını sağlamayı arzu ederek,

Taraflar arasında 23 Temmuz 2004 tarihinde Belgrad'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan ve Karadağ Bakanlar Konseyi Arasında Askerî-Bilimsel ve Askerî-Teknik İş Birliği Konusunda Anlaşma"nın hükümleri ile 19 Ağustos 2004 tarihinde Belgrad'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan ve Karadağ Bakanlar Konseyi Arasında Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması"nın VIII'inci Maddesinde yer alan "Gizlilik dereceli bilgilerin korunması, Taraflar arasında yapılacak olan Savunma Sanayii İş Birliğinde Karşılıklı Güvenlik ve Gizlilik Dereceli Bilgilerin ve Malzemelerin Korunması ve Değişimine ilişkin müstakil bir Anlaşmaya göre düzenlenecektir." hükmünü dikkate alarak,

Bu Anlaşmanın, her iki Tarafın dâhil olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyeceğini ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve toprak bütünlüklerine karşı kullanılmayacağını teyit ederek,

AŞAĞIDAKİ HUSUSLARDA ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

MADDE I

AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı;

1. Her iki Taraf ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında, savunma sanayii alanında iş birliği kapsamında mübadele edilen ve/veya karşılıklı iş birliği sürecinde üretilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin karşılıklı korunmasına ilişkin usulleri belirlemektir.

2. Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında savunma sanayii alanında yapılacak iş birliğine ilişkin, bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmelerin kapsayacağı Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin karşılıklı korunmasına ve değişimine ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında karşılıklı iş birliği ile üretimine yönelik hükümleri ve şartları ortaya koymaktır.

MADDE II

KAPSAM

1. Bu Anlaşma, Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasındaki "Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Kapsamında Mübadele Edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin Karşılıklı Korunması" ile ilgili ilkeleri ve faaliyetleri kapsamaktadır.

2. Bu Anlaşma, Kitle İmha Silâhları (örneğin kimyasal, biyolojik, nükleer, radyolojik silâhlar) ve bunlar ile ilgili teçhizatı kapsamaz.

MADDE III

TANIMLAR

1. "Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme": Şekli veya tipine ya da gönderilme metoduna bakılmaksızın, sınıflandırma işareti ile işaretlenen ve ulusal güvenlik çıkarlarından dolayı ve ulusal yasalara uygun olarak yetkisiz erişime, kullanıma veya imhaya karşı koruma gerektiren herhangi bir bilgi veya malzemeyi ifade eder.

2. **“Sözleşme”**: Tarafların Yetkili Makamları ya da Kuruluşları arasında yapılan ve Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin iş birliği kapsamında mübadele edilmesini ve/veya karşılıklı iş birliği vasıtasıyla üretilmesini sağlayan herhangi bir özel anlaşmayı (örneğin, MoU, Protokol, Teknik Düzenleme vb.) ifade eder.
3. **“Yetkili Makam”**: Bu Anlaşmanın IV’üncü Maddesinde belirtilen, bu Anlaşmanın uygulanmasından sorumlu ve savunma sanayii alanında yetkili olan Millî Makam veya Yetkilendirilmiş Makamı ifade eder.
4. **“Kuruluş”**: Mal sahipliği şekli ne olursa olsun, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin kullanıldığı, saklandığı veya korunduğu ve bu Anlaşma çerçevesinde, III’üncü Maddenin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmelerin uygulanmasında ya da uluslararası iş birliğinde yer alan ve savunma sanayii alanındaki faaliyet gösterip, bu Anlaşmanın IV’üncü Maddesinde belirtilen Yetkili Makamın denetimi altında bulunan devlet kurumunu veya özel firmaları ifade eder.
5. **“Kaynak Taraf”**: Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin sahibi ve/veya menşei olan ve/veya onları Alan Tarafa transfer eden Taraf/Kuruluşu ifade eder.
6. **“Alan Taraf”**: Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi Kaynak Taraftan alan Taraf/Kuruluşu ifade eder.
7. **“Üçüncü Taraf”**: Bu Anlaşmanın Tarafları olmayan uluslararası organizasyonlar, devletler ve onların hükümetleri ya da bu organizasyon ve devletlerin gerçek şahıslarını veya tüzel kişilerini ifade eder.
8. **“Sözleşme Tarafı”**: Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında savunma sanayii alanında iş birliği kapsamında yürütülen projelerin icrası amacıyla imzalanan, bu Anlaşmanın III’üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmeler konusunda sorumlu ve yetkili olan Taraf/Kuruluşu temsil eden gerçek ya da tüzel kişiyi ifade eder.
9. **“Konuk Personel”**: Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi içeren faaliyetlerde bulunan Kuruluşu ziyaret eden herhangi bir Sözleşme Tarafının personeli veya temsilcisini ifade eder.
10. **“Şahıs Güvenlik Kleransı”**: Bir şahsın güvenlik soruşturmasından geçtiğini ve Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunması ve kullanılması ile ilgili ulusal yasalara uygun olarak Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye erişim ve kullanım hakkı verildiğini teyit eden meslekî usullerin sonucunu ifade eder.
11. **“Tesis Güvenlik Kleransı”**: Çevre ve yer şartları ile tesiste muhafaza edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin güvenliğine karşı olası iç ve dış tehditlerin de göz önünde bulundurularak plânlanan tesis koruma tedbirlerinin, gerekli sınıflandırma seviyesine uygun olduğunu teyit eden meslekî usullerin sonucunu ifade eder.
12. **“Bilmesi Gereken Prensibi”**: Resmî görevleri ve/veya özel bir görevin icrası nedeniyle, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye erişim gereksinimini ifade eder.

MADDE IV

YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanmasından sorumlu olan Yetkili Makamlar aşağıda verilmiştir:

Türkiye Cumhuriyeti için : Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Sırbistan Cumhuriyeti için : Sırbistan Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.

MADDE V

ANLAŞMANIN SÖZLEŞMELER KARŞISINDAKİ ÖNCELİĞİ

Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra, savunma sanayii alanında yapılabilecek, bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmeler ile bu Anlaşmanın hükümleri arasında herhangi bir çelişki olması hâlinde; bu Anlaşmanın hükümleri uygulanacaktır.

MADDE VI

GÜVENLİK SINIFLANDIRMALARI

1. Taraflar ve Tarafların Kuruluşları, kendi ulusal mevzuat ve düzenlemelerinin belirlediği güvenlik tedbirleri çerçevesinde, bu Anlaşmanın hükümlerine göre mübadele edilen veya karşılıklı iş birliği vasıtasıyla üretilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunmasını sağlamayı taahhüt ederek, aşağıdaki tabloda Türkçe, Sırpça ve İngilizce olarak gösterilen koruma derecelerinin eş değerliğini kabul ederler:

TÜRKÇE:

"ÇOK GİZLİ"

"GİZLİ"

"ÖZEL"

"HİZMETE ÖZEL"

SIRPÇA:

"ДРЖАВНА ТАЈНА"

"СТРОГО ПОВЕРЉИВО"

"ПОВЕРЉИВО"

"ИНТЕРНО"

İNGİLİZCE:

"TOP SECRET"

"SECRET"

"CONFIDENTIAL"

"RESTRICTED"

2. Her bir Taraf ve onun Kuruluşları, diğer Taraf veya onun Kuruluşlarından aldığı Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi yukarıdaki tabloda gösterilen eş değeri işaretlere uygun olarak, kendi güvenlik sınıflandırma derecesi ile işaretlemeyi taahhüt eder.

3. Her iki Taraf, karşılıklı olarak birbirlerine resmî yetkilendirme ve sınıflandırmaya ilişkin değişiklikleri bildirmeyi taahhüt eder.

4. Her bir Tarafın, kendi ulusal mevzuatına uygun olarak, kendi şahıs veya Kuruluşlarına vermiş olduğu güvenlik kleransları (Tesis Güvenlik Kleransı ve Şahıs Güvenlik Kleransı) diğer Tarafça tanınacaktır.

MADDE VII

GÜVENLİK SINIFLANDIRMA DEĞİŞİKLİKLERİ YA DA İPTAL EDİLMESİ

1. Bilgi ve malzemeye verilmiş güvenlik sınıflandırma seviyesi; sadece bilgi ve malzemeyi sınıflandıran Kaynak Tarafça yükseltilebilir, düşürülebilir veya iptal edilebilir. Bu tür bir değişiklik ve iptal kararı; Kaynak Tarafça, değişiklik veya iptal kararını uygulayacak olan Alan Tarafa derhâl bildirilecektir.

2. Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşlarının iş birliği sürecinde oluşturduğu Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye verilen güvenlik sınıflandırma seviyesi, Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşlarının karşılıklı onayı ile belirlenecek, değiştirilecek veya iptal edilecektir. Bilgi ve malzemeye verilecek olan güvenlik sınıflandırma seviyesi konusunda anlaşmaya varılamazsa, Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşlarından herhangi biri tarafından önerilen ve diğerine göre daha yüksek olan seviye kabul edilecektir.

MADDE VIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN TRANSFERİ

1. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme hükümetten hükümete transfer ilkesi esas alınarak, bu Maddenin ikinci Paragrafında belirtilen kanallar aracılığıyla veya Tarafların üzerinde mutabık kaldıkları başka vasıtalarla iletilecektir.

Bununla beraber; acil durumlarda, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme, karşılıklı olarak kabul edilecek uygun sınıflandırma seviyesinde Şahıs Güvenlik Kleransına sahip olan ve bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmeleri gerçekleştirmekten sorumlu Kuruluşu temsil eden şahıslar tarafından taşınabilir. Bu şahıslar Yetkili Makam tarafından, bu amaçla verilmiş özel bir yetki ile önceden hazırlanmış ve taşıyacakları bilgi ve malzemenin güvenliği konusunda görevleri bakımından gerektiği şekilde eğitilmiş olacaklardır. Bu yöntem, yalnızca Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin aşağıda belirtilen kanallarla iletilmesinde, Sözleşme ile ilgili taahhütlerin yerine getirilmesi için yeterli zamanın olmaması ve gecikmeye neden olunabileceği durumlarda uygulanacaktır.

2. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin talep edilmesi ve alınması ile ilgili kanallar:

a. Türkiye Cumhuriyeti'nden Sırbistan Cumhuriyeti'ne;

Sırbistan Cumhuriyeti'ndeki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğinden Sırbistan Cumhuriyeti Savunma Bakanlığına Nota ile.

b. Sırbistan Cumhuriyeti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne;

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Sırbistan Cumhuriyeti Büyükelçiliğinden Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığına Nota ile.

3. "ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ" ("ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО"/"TOP SECRET"/"SECRET") güvenlik sınıflandırma seviyesi ile işaretlenen bilgi ve malzemenin transferi, Tarafların Yetkili Makamlarının karşılıklı olarak mutabık kalacakları ve bu bilgi ve malzemeye erişimi kesinlikle önleyecek önlemler alınarak gerçekleştirilecektir.

4. "ÖZEL" ("ПОВЕРЉИВО"/"CONFIDENTIAL") güvenlik sınıflandırma seviyesi ile işaretlenen bilgi ve malzemenin transferi kurye ile gerçekleştirilecek ya da bu tür bir bilgi ve malzeme mühürlü paketler içerisinde gönderilecektir. Böylece, bunlara Bilmesi Gereken Kişi dışındaki kişilerin erişmesi önleneyecektir.

5. "HİZMETE ÖZEL" ("ИНТЕРНО"/"RESTRICTED") güvenlik sınıflandırma seviyesi ile işaretlenen bilgi ve malzeme, diğer Taraf Devletin toprakları içerisindeki alıcılara posta ile gönderilebilecektir.

6. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin, bu Maddenin ikinci Paragrafında belirtilen kanallarla transferi; boyut, ağırlık, paketleme veya herhangi bir nedenle yapılamadığı takdirde, aşağıdaki hususlar uygulanacaktır:

a. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin taşınması; tarih, kullanılacak vasıta ve ifa tarzları bakımından Kaynak Tarafın Yetkili Makamının yazılı ön müsaadesine bağlı olacaktır.

b. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme; güvenlik araştırmasından geçmiş bulunan, gerekli seviyede Şahıs Güvenlik Kleransını haiz ve sorumlu oldukları Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin güvenliği ve gözetilmesi konusunda Yetkili Makamca yetkilendirilmiş personel tarafından korunacak ve taşınacaktır.

c. Her bir Tarafın Kuruluşları, kendi Devletlerinin sınırları dâhilinde takip edilecek seyahat plânını belirleyecektir. Periyodik taşımanın organize edilmesinin gerekli olduğu hâllerde, yükleme ve boşaltma noktaları ile, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin transit geçiş ve gümrük işlemleri esnasında güvenliğini sağlamaya yönelik tedbirler, Tarafların Kuruluşlarının karşılıklı mutabakatıyla belirlenecektir.

MADDE IX

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN KULLANILMASI

1. Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında mübadele edilen ve/veya karşılıklı iş birliği ile üretilen gizlilik dereceli ya da tasnif dışı bilgi ve malzeme; transfer edilme amacına uygun olarak, sadece, Taraflarca kabul edilen bu Anlaşmanın uygulanmasına veya bu Anlaşma kapsamında yapılacak olan Sözleşmelerin ifasına ilişkin amaçlar için kullanılabilir.
2. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye ilişkin "know-how" ve diğer fikrî mülkiyet haklarına, karşılıklı olarak riayet edilecektir.
3. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme ve bunlara ilişkin "know-how" ve diğer fikrî mülkiyet hakları, Kaynak Tarafın Yetkili Makamının yazılı ön izni alınmaksızın bir Üçüncü Tarafa açıklanmayacaktır.
4. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme; sadece, tam olarak yetkilendirilmiş ve bu Anlaşmanın IV'üncü Maddesinde belirtilen Yetkili Makamdan uygun Şahıs Güvenlik Kleransı almış kişilere, bilmesi gereken prensibine uygun olarak açıklanabilir.
5. Tarafların Kuruluşları ve onların temsilcileri, Yetkili Makam tarafından verilen uygun seviyede güvenlik kleransına (Tesis Güvenlik Kleransı veya Şahıs Güvenlik Kleransı) sahip olmadan, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme ihtiva eden, bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşme çalışmalarına ve uygulamalarına katılamaz.

MADDE X

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN KORUNMASI

1. Taraflar ve Tarafların Kuruluşları; kendi Devletlerinin mevzuatına uygun olarak, Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında karşılıklı iş birliğinin bir sonucu olarak üretilen ya da transfer edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunması için tüm gerekli tedbirleri alacaklardır. Taraflar ve Tarafların Kuruluşları, bu gibi Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi de en azından kendi Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemesini korudukları güvenlik seviyesinde korumayı sağlayacaktır.
2. Kişilere ya da Kuruluşlara Sözleşme esasına göre Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye erişim hakkı verildiği takdirde; Tarafların bu Anlaşmada belirtilen kuralları takip etmesi için, ilgili kişi ya da Kuruluşlar ayrıca bir Sözleşme ile, bu Anlaşmada yer alan yükümlülükleri üstleneceklerdir. Bu hüküm, bir kişi ya da Kuruluşun herhangi bir Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi, bu Anlaşma çerçevesinde bir Üçüncü Tarafa transfer ettiği zaman da uygulanacaktır.
3. Gizlilik dereceli bilgi, bilgi teknikleri yardımı ile işlenirken ya da transfer edilirken şifrelenecektir. Şifreleme metodları, her iki Tarafın Yetkili Makamlarının karşılıklı mutabakatıyla belirlenecektir.
4. Tarafların ve Tarafların Kuruluşlarının Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin kullanımına ve bunların açıklanmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra bile devam edecektir.

MADDE XI

GÜVENLİK EKİ

1. Kaynak Taraf veya onun Kuruluşunca; Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi ihtiva eden her Sözleşme veya benzeri düzenlemeye, Alan Tarafın koruyacağı Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeyi ve bunlara tahsis edilen gizlilik derecelerini belirten bir güvenlik eki ilâve edilecektir.

2. Kaynak Taraf veya onun Kuruluşunca tanzim edilen güvenlik eklerinin kopyaları, güvenlik tedbirleri ile ilgili uygulamaların kontrolü için, yetkilendirilmiş Kuruluşlara Alan Tarafın Yetkili Makamınca gönderilecektir.

3. Kaynak Taraf veya onun Kuruluşlarınca, her bir projeye özgü hazırlanacak olan güvenlik ekinde;

a. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye verilecek güvenlik sınıflandırmalarına ilişkin tanımlamalar ile sınıflandırmalar,

b. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin karşılıklı olarak korunmasına ilişkin uygulanacak tedbirler,

c. Gizlilik dereceli bilginin açıklanması veya gizlilik dereceli malzemenin kaybolması nedeniyle oluşabilecek zararların belirlenmesi ve tanzim edilmesine ilişkin usuller,

d. Gizlilik dereceli bilginin açıklanması veya gizlilik dereceli malzemenin kaybolması nedeniyle oluşabilecek zararların, bu Anlaşmanın XII'nci Maddesi (Güvenliğin İhlâli)'nin üçüncü Paragrafında belirtildiği şekilde oluşturulacak ortak komisyona sunma usulleri, ayrıntılı olarak düzenlenecektir.

MADDE XII

GÜVENLİĞİN İHLÂLİ

1. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin Alan Tarafa transfer edilmesinden sonra; kaybolması, uygun olmayan bir şekilde kullanılması, açığa vurulması veya bu bilgi ve malzemeye yetkisiz şekilde erişilmesi ya da bu tür güvenlik ihlallerine ilişkin şüphenin bulunması hâlinde, Alan Taraf, millî mevzuat ve düzenlemelerine uygun olarak gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu durum ile, alınan tedbirler ve sonuçları hakkında Kaynak Tarafı derhâl bilgilendirecektir. Bu gibi bildirim, Kaynak Tarafın uğranılan zararı tam olarak değerlendirebilmesini mümkün kılacak ölçüde kapsamlı olacaktır.

2. Herhangi bir Taraf ve/veya onun Kuruluşlarının ihmali sonucunda, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunmasına ilişkin kuralların ihlâl edilmesi; yetkililer tarafından soruşturulacak ve Kaynak Tarafın yürürlükteki mevzuatına uygun olarak incelenecektir. Talepte bulunulması üzerine diğer Taraf, soruşturma süresince yardımda bulunacaktır.

3. Herhangi bir Taraf ve/veya onun Kuruluşlarının ihmali nedeniyle, Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunmasına ilişkin kuralların ihlâl edilmesi sonucunda meydana gelebilecek herhangi bir kayıp ve zararın tazmin edilmesi için, Tarafların temsilcilerinden oluşan bağımsız bir ortak komisyon kurulacaktır. İhlâl sonucu meydana gelebilecek kayıp ve zarar, bu komisyon tarafından, bu Anlaşmanın XI'inci Maddesi (Güvenlik Eki)'nin üçüncü Paragrafındaki hükümler de dikkate alınarak tespit edilecek ve bu tür kayıp ve zararın, ihlâl sebebiyet veren Tarafa tazmin edilmesi sağlanacaktır.

MADDE XIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN TERCÜME EDİLMESİ, ÇOĞALTILMASI VE İMHA EDİLMESİ

1. "ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ" ("ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО"/"TOP SECRET"/"SECRET") güvenlik sınıflandırma seviyesi ile işaretlenen bilgi ve malzeme, sadece Kaynak Tarafın Yetkili Makamının yazılı ön izni ile tercüme edilebilecek veya çoğaltılabilecektir.

2. Herhangi bir Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin tercümesi, uygun Şahıs Güvenlik Kleransına sahip olan kişiler tarafından yapılacaktır. Bütün tercümeler; gizlilik dereceli dokümanın Kaynak Tarafıdan alındığını belirtecek şekilde, uygun bir güvenlik sınıflandırma işareti ve notları içerecektir. Bu şekilde tercüme edilmiş dokümanlar, orijinali ile aynı kontrol ve korumaya tâbi tutulacaktır.

3. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme çoğaltıldığı zaman, üzerindeki bütün orijinal güvenlik işaretleri de her bir kopya üzerinde çoğaltılacak veya işaretlenecektir. Bu şekilde çoğaltılmış bilgi ve malzeme de orijinal bilgi ve malzeme ile aynı kontrol ve korumaya tâbi tutulacaktır. Kopyaların sayısı resmî amaçların gerektirdiği ölçüde sınırlı olacaktır.

4. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme, tamamen veya kısmen birleştirilmesini engelleyecek şekilde imha edilecek veya değiştirilecektir. Ancak; "ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ" ("ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО"/"TOP SECRET"/"SECRET") güvenlik sınıflandırma seviyesi ile işaretlenen bilgi ve malzeme, süresi ya da kullanım amacı sona erdiğinde imha edilmek yerine, Tarafların karşılıklı mutabakatı sağlanmak kaydıyla, Alan Tarafça Kaynak Tarafa iade edilecektir.

MADDE XIV ZİYARETLER

1. İşbu Anlaşmanın uygulanması veya bu Anlaşma kapsamındaki Sözleşmelerin ya da benzeri düzenlemelerin icra edilmesi ile ilgili olan ve bir Tarafın toprakları üzerindeki tesislere yapılacak ziyaretler, Kabul Eden Tarafın Devletinde geçerli olan esas ve usullere uygun olarak, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamının yazılı ön müsaadesine bağlı olacaktır. Bütün Konuk Personel Kabul Eden Tarafın toprakları içerisinde yürürlükte olan güvenlik düzenlemelerine riayet edecektir.

2. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye veya bunların muhafaza edildiği veya kullanıldığı alanlara nüfuzu gerektirmeyen ziyaretler ve Konuk Personelin seyahatleri, Tarafların veya üçüncü bir Tarafın Devletin vatandaşları olmalarına bakılmaksızın, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuat ve uygulamalarına göre izlenecektir.

3. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye veya bunların muhafaza edildiği veya kullanıldığı alanlara nüfuzu gerektiren ziyaretlerin izni, yalnızca diğer Tarafın Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin muhafaza edildiği veya kullanıldığı alanlardaki uygun Şahıs Güvenlik Kleransı bulunan şahıslarına, Tarafların Yetkili Makamlarının karşılıklı yazılı ön izni ile verilecektir. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemeye veya bunların elde edilebileceği alanlara nüfuzu gerektiren bir Üçüncü Tarafın Devletin vatandaşlarının ziyaretleri, ancak Tarafların Yetkili Makamlarının karşılıklı mutabakatı ile mümkün olabilecektir.

4. Ziyaretlerin talepleri, önerilen ziyaret tarihinden en az 21 (yirmibir) gün önce Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamına bildirilecektir. Bu talep, bu Anlaşmanın VIII'inci Maddesinin ikinci Paragrafında belirtilen kanallar aracılığıyla yapılacaktır.

5. Her ziyaret talebi, Kabul Eden Tarafın Devletinde yürürlükte olan kurallara uygun olarak ve aşağıdaki bilgileri ihtiva edecek şekilde yapılacaktır:

a. Konuk Personelin; adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, milliyeti, pasaport numarası ve görevi,

b. Konuk Personele, talepte bulunan Tarafın Yetkili Makamınca verilen Şahıs Güvenlik Kleransının seviyesi,

c. Ziyarete ilişkin önerilen tarih ve ziyaretin tahmini süresi,

d. Konuk Personelin nüfuz edeceği Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin türü ve güvenlik sınıflandırma seviyesi,

e. Ziyaret edilen tesis, bina ve yerlerin isimleri ve ziyaretin amacı,

f. Konuk Personeli kabul edecek kişilerin adları, soyadları ve unvanları,

g. Tarih, talepte bulunan Tarafın Yetkili Makamının imza ve resmî mührü.

6. Bir ziyaret müsaadesi sadece, belirli bir tarih veya süre için geçerli olacaktır. Bununla beraber, Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasındaki iş birliğini kolaylaştırmak amacıyla, 12 (oniki) ayı geçmeyen bir süreyi kapsayan bir ziyaret programı belirlenebilir. Bu durumda; plânlanan ziyaretin, müsaade edilen zaman içerisinde sona ermeyeceği değerlendirilirse veya bu tür ziyaretlerin süresinin uzatılması gerekirse, söz konusu ziyaret talebi, devam eden ziyaret izninin geçerlilik süresinin sona ermesinden en az 21 (yirmibir) gün öncesinde, talepte bulunan Tarafın Yetkili Makamı tarafından yenilenmelidir.

7. Konuk personel ya da yakınlarının ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, ölen kişinin cenazesinin kendi toprakları üzerindeki en yakın havaalanına nakledilmesini Gönderen Tarafa bildirecek ve Gönderen Tarafın havaalanına diğer gerekli nakliye üstleneceklerdir.

8. İşbu Anlaşmanın uygulanması veya bu Anlaşma kapsamında, bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinin ikinci Paragrafında tanımlanan Sözleşmelerin icra edilmesi amacıyla bir Tarafın toprakları içerisindeki tesislere yapılacak ziyaretler esnasında; Konuk Personel tarafından güvenliğin ihlâl edilmesi sonucunda oluşabilecek kayıp ve zarar, bu Anlaşmanın XII'nci Maddesi (Güvenliğin İhlâli)'nin üçüncü Paragrafında belirtilen komisyon tarafından tespit edilecek ve oluşan kayıp ve zarar, anılan Maddede belirtilen hususlar çerçevesinde tazmin edilecektir.

MADDE XV GENEL ŞARTLAR

1. Taraflar; her iki Tarafın da dâhil olduğu/olacağı, çok uluslu savunma sanayii iş birliği programları çerçevesinde mübadele edilecek ve/veya karşılıklı iş birliği ile üretilecek Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin güvenliğine ilişkin yöntemler, düzenlemeler ve tedbirlerin uygulanması konusunda birbirleri ile istişare edeceklerdir.

2. Bu Anlaşmada zikredilmeyen diğer konularda, bu Anlaşmanın giriş kısmının üçüncü Paragrafında atıfta bulunulan 23 Temmuz 2004 tarihli ve 19 Ağustos 2004 tarihli anlaşmaların ilgili hükümleri uygulanacaktır.

MADDE XVI HUKUKİ KONULAR

Konuk Personel ve yakınları için, Kabul Eden Tarafın ulusal yasaları uygulanacaktır.

MADDE XVII MALÎ HUSUSLAR

1. Bir Taraf Devletin Kuruluşlarının Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin korunmasına yönelik tedbirlerin uygulanmasından kaynaklanan harcamaları, diğer Taraf Devletin Kuruluşlarınca tazmin edilmeyecektir.

2. Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında bu Anlaşma çerçevesinde yürütülen projelerin icrası amacıyla yapılacak ziyaretlere ilişkin giderler (iaşe, ibate ve ulaşım masrafları), Konuk Personeli gönderen Tarafça karşılanacaktır.

3. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası amacıyla gönderilen Konuk Personele ilişkin özlük hakları, yolluk ve yevmiyeler ile diğer malî yükümlülükler, Konuk Personeli gönderen Tarafça karşılanacaktır.

4. Konuk Personel; ziyaret esnasında, Kabul Eden Tarafın Devletin toprakları içerisinde buldukları sürece yapacakları mal ve hizmet alımlarında Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatlarına tâbi olacaklardır.

MADDE XVIII TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

1. Bu Anlaşmaya, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafa yazılı ön bildirim göndermek suretiyle tadil veya gözden geçirme önerilebilir.

2. Diğer Tarafa yazılı ön bildirim göndermek suretiyle talep edilen tadil ve gözden geçirme amacıyla yapılacak müzakereler; talebin alınmasını müteakip en geç 30 (otuz) gün içerisinde Taraflar arasında mütekabiliyet esasları dikkate alınarak oluşturulacak bir ikili görüşme grubunda başlayacaktır.

3. Tadil ve gözden geçirme sonucunda üzerinde mutabakat sağlanmak kaydıyla yapılan tadilatlar; XXI'inci Madde (Yürürlüğe Giriş)'ye uygun olarak yürürlüğe girecektir.

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorum veya uygulanmasından mütevellit ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar, sadece; XVIII'inci Madde (Tadil ve Gözden Geçirme)'nin ikinci Paragrafında belirtildiği şekilde oluşturulacak ikili görüşme grubunda yapılacak müzakereler ile çözüme kavuşturulacaktır.

2. Anlaşmanın tadil ve gözden geçirilmesi ya da uyuşmazlıkların çözümü amacıyla oluşturulacak ikili görüşme grubu; herhangi bir Tarafın yazılı talebinin diğer Tarafın Yetkili Makamınca alınmasını müteakip 30 (otuz) gün içerisinde oluşturulamaz veya bu amaçlarla oluşturulan ikili görüşme grubunda 60 (altmış) gün içerisinde mutabakat sağlanamazsa, konu her iki ülkenin Savunma Bakanlıkları Müsteşarları seviyesinde ele alınacaktır.

3. Bu durumda; konunun Savunma Bakanlıkları Müsteşarlarına intikalini izleyen 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlanacak, müteakip 45 (kırkbeş) gün içinde sonuç alınmadığı takdirde; Taraflardan her biri bu Anlaşmayı XX'nci Madde(Yürürlük Süresi ve Sona Erdirme)'nin ikinci Paragrafındaki hükme uygun olarak sona erdirebilecektir.

4. Taraflar ve Tarafların Kuruluşları; tadil, gözden geçirme ve uyuşmazlıkların çözümü süresince, bu Anlaşma çerçevesinde belirtilen tüm yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edeceklerdir.

MADDE XX

YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 10 (on) yıllık bir süreyle yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi biri diğer Tarafa, bu Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden en az 30 (otuz) gün önce diplomatik kanaldan yazılı olarak sona erdirmeye bildiriminde bulunmazsa, Anlaşma, her defasında birer yıllık süreyle yenilenmiş olacaktır. Bununla birlikte, Tarafların Anlaşmanın yürürlük süresi içinde diplomatik kanaldan yapacakları bir bildirim ile Anlaşmayı sona erdirmeleri mümkündür. Bu şekilde sona erdirmeye, bildirimden diğer Tarafın Yetkili Makamınca alınmasından 90 (doksan) gün sonra geçerli olacaktır.

2. Anlaşmanın tadili ve gözden geçirilmesi ile uyuşmazlıkların çözümü amacıyla her iki Taraf arasında yapılacak görüşmeler neticesinde, çözüme ulaşılamaması halinde; Taraflardan herhangi biri işbu Anlaşmayı diğer Tarafa diplomatik kanaldan yazılı bildirimde bulunmak suretiyle sona erdirebilir. Sona erdirmeye, bildirimden diğer Tarafın Yetkili Makamınca alınmasından 90 (doksan) gün sonra geçerli olacaktır.

3. Taraflar ve/veya Tarafların Kuruluşları arasında bu Anlaşma çerçevesinde mübadele edilen ve/veya karşılıklı iş birliği ile üretilen her türlü Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme, bu Anlaşmanın herhangi bir şekilde sona erdirilmesinden sonra bile Anlaşma hükümlerine uygun olarak korunmaya devam edeceklerdir.

MADDE XXI

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, her iki Tarafın hukukî usullerine göre onaylandığını bildiren en son notanın teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XXII

METİN VE İMZA

Bu Anlaşma 12 Mayıs 2009 tarihinde Ankara'da her biri aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Sırpça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak tanzim edilmiş ve imzalanmıştır. Bu Anlaşma hükümlerinin yorumu ile ilgili olarak bir uyuşmazlık çıkması durumunda "İngilizce Metin" esas alınacaktır.

Bu Anlaşma, kendi hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunanların şahitliğinde imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**SIRBİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

İMZA :

İMZA :

İSİM : M.Vecdi GÖNÜL

İSİM : Dragan ŠUTANOVAC

UNVAN : Millî Savunma Bakanı

UNVAN : Savunma Bakanı

СПОРАЗУМ

ИЗМЕЋУ

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

И

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

О

МЕЋУСОБНОЈ ЗАШТИТИ

ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛА

РАЗМЕЊЕНИХ У ОКВИРУ САРАДЊЕ

У ОБЛАСТИ ВОЈНЕ ИНДУСТРИЈЕ

Влада Републике Турске и Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Стране”),

у намери да обезбеде међусобну заштиту поверљивих информација и материјала из области војне индустрије, који су поверљиви у држави једне од Страна и пренети у државу друге Стране и/или су настали сарадњом између њихових организација,

сагласно одредбама Споразума о војно-научној и војно-техничкој сарадњи између Владе Републике Турске и Савета министара Србије и Црне Горе, потписаног 23. јула.2004. године у Београду и одредби члана 8. Споразума између Владе Републике Турске и Савета министара Србије и Црне Горе о сарадњи у војној индустрији потписаног 19. августа 2004. године, која гласи: „Заштита поверљивих информација ће бити уређена у складу са посебним споразумом између Страна о међусобној заштити и размени поверљивих информација и материјала у области војноиндустријске сарадње”,

потврђујући да овај споразум неће утицати на обавезе Страна које проистичу из других међународних уговора, у којима су оне уговорне стране, као и да неће бити коришћен против интереса, безбедности и територијалног интегритета других држава,

споразумеле су се о следећем:

ЧЛАН 1.

ЦИЉ

1. Циљ овог споразума је дефинисање поступака међусобне заштите поверљивих информација и материјала размењених у оквиру сарадње и/или насталих у процесу међусобне сарадње између Страна и/или њихових организација у области војне индустрије.
2. У овом споразуму дати су услови за међусобну заштиту и размену и/или стварање поверљивих информација и материјала размењених или насталих у процесу међусобне сарадње између њихових организација, на које ће се односити уговори дефинисани у тачки 2. члана 3. овог споразума у вези са сарадњом у области војне индустрије, које ће закључити Страна и/или њихове организације.

ЧЛАН 2.

ОБИМ

1. Споразум садржи принципе и активности „међусобне заштите поверљивих информација и материјала размењених у оквиру сарадње у области војне индустрије” између Страна и/или њихових организација.
2. Овај споразум се не односи на оружје за масовно уништење (нпр. хемијско, биолошко, нуклеарно или радиолешко) и припадајућу опрему.

ЧЛАН 3.

ДЕФИНИЦИЈЕ

1. **Поверљиве информације и материјали** - свака информација или материјал без обзира на облик, врсту или начин преношења, која је обележена ознаком безбедносне класификације и која, због националних безбедносних интереса и у складу са националним законодавством, захтева заштиту од неовлашћеног приступа, коришћења или уништења.
2. **Уговор** - је сваки посебан споразум (као нпр. меморандум о разумевању, протокол, технички уговор итд), закључен између надлежних органа или организација Страна, којим се регулише размена и/или настанак поверљивих информација и материјала у оквиру сарадње између Страна.

3. **Надлежни орган** - је државни или именовани орган који је овлашћен за област војне индустрије и одговоран за примену овог споразума, у складу са чланом 4. овог споразума.
4. **Организација** - је државна установа или приватна компанија без обзира на врсту власништва, која је под надзором надлежног органа дефинисаног у члану 4. овог споразума и у којој се рукује поверљивим информацијама и материјалима, где се они чувају или штите, а која учествује у међународној сарадњи или примени уговора дефинисаних у тачки 2. члана 3. и која је укључена у област војне индустрије, у оквиру овог споразума.
5. **Страна порекла** - је Страна/организација која је власник и/или стваралац поверљивих информација и материјала и/или их преноси Страни примаоцу.
6. **Страна примаца** - је Страна/организација која прима поверљиве информације и материјале од Стране порекла.
7. **Трећа страна** - међународне организације, државе и њихове владе које нису стране у овом споразуму, као и физичка и правна лица ових организација и држава.
8. **Уговорна страна** - је физичко или правно лице, које представља Страну/организацију одговорну и овлашћену за уговоре дефинисане у тачки 2. члана 3. овог споразума, који су потписани у сврху спровођења пројеката у оквиру сарадње у области војне индустрије између Страна и/или њихових организација.
9. **Гостујуће особље** - особље или представник било које уговорне стране који посећују организацију укључену у активности које обухватају поверљиве информације и материјале.
10. **Потврда о позитивној безбедносној провери** - је резултат стручних процедура којим се потврђује да је извршена безбедносна провера датог лица и да је исто проглашено поузданим за приступ и управљање поверљивим информацијама и материјалима, у складу са националним законодавством о заштити и коришћењу поверљивих информација и материјала.
11. **Потврда о безбедности објекта** - је резултат стручних поступака којима се потврђује да су планиране мере заштите објекта у складу са захтеваним нивоом безбедносне класификације, узимајући у обзир услове места и окружење и могуће спољашње и унутрашње претње по безбедност поверљивих информација и материјала који се чувају у том објекту.
12. **Принцип треба-да-зна** - односи се на потребу приступа поверљивим информацијама и материјалима услед обављања службене дужности и/или одређеног задатка.

ЧЛАН 4.

НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Надлежни органи одговорни за примену овог споразума су:

за Владу Републике Турске: Министарство националне одбране Републике Турске,

за Владу Републике Србије: Министарство одбране Републике Србије.

ЧЛАН 5.

ПРИМАТ ОВОГ СПОРАЗУМА НАД УГОВОРИМА

У случају било каквих неслагања између одредаба овог споразума и уговора дефинисаних у тачки 2. члана 3. овог споразума, који могу бити закључени после ступања на снагу овог споразума између Страна и/или њихових организација у области војне индустрије, примењиваће се одредбе овог споразума.

ЧЛАН 6.

БЕЗБЕДНОСНА КЛАСИФИКАЦИЈА

1. У оквиру мера безбедности прописаних њиховим националним законодавством и аранжманима, Стране и њихове организације обавезују се да ће обезбедити заштиту поверљивих информација и материјала, размењених или насталих међусобном сарадњом у складу са одредбама овог споразума и усвајају еквивалентно степеновање заштите на турском, српском и енглеском језику, као што је дато у табели:

ТУРСКИ

ÇOK GİZLİ

GİZLİ

ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

СРПСКИ

ДРЖАВНА ТАЈНА

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ПОВЕРЉИВО

ИНТЕРНО

ЕНГЛЕСКИ

TOP SECRET

SECRET

CONFIDENTIAL

RESTRICTED

2. Свака од Страна и њихове организације обавезују се да обележе поверљиве информације и материјале које су добиле од друге Стране или њених организација, сопственим степеном безбедносне класификације у складу са еквивалентним ознакама из наведене табеле.

3. Стране се обавезују да се узајамно обавештавају о свим променама у вези са формалним означавањем или степеном безбедносне класификације.

4. У складу са националним законодавством, безбедносне потврде (потврда о безбедности објекта и потврда о позитивној безбедносној провери) које једна од Страна изда својим организацијама или лицима, признаће и друга Страна.

ЧЛАН 7.

МЕЊАЊЕ ИЛИ УКИДАЊЕ БЕЗБЕДНОСНЕ КЛАСИФИКАЦИЈЕ

1. Степен безбедносне класификације који је додељен информацијама и материјалима може да повећа, смањи или укине само Страна порекла која поседује поверљиве информације и материјале. О одлуци о таквој промени и укидању, Страна порекла обавестиће одмах Страну примаоца, која ће применити ову одлуку о измени или укидању.

2. Степен безбедносне класификације који је додељен поверљивим информацијама и материјалима који настану током сарадње између Страна и/или њихових организација, биће одређен, промењен или отказан уз међусобну сагласност Страна и/или њихових организација. Када се не постигне договор о степену безбедносне класификације који ће бити одређен за информације и материјале, биће прихваћен онај степен безбедносне класификације који предложи једна од Страна и/или њене организације, а који предвиђа виши степен заштите.

ЧЛАН 8.

ПРЕНОШЕЊЕ ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛА

1. Поверљиве информације и материјали преносиће се на међувладино нивоу каналима који су предвиђени ставом 2. овог члана или на неки други начин око ког Стране постигну договор.

Изузетно, у хитним случајевима, поверљиве информације и материјале могу преносити лица која представљају организацију надлежну за спровођење уговора дефинисаних у тачки 2. члана 3. овог споразума и која поседују реципрочно прихваћену потврду о позитивној безбедносној провери за одговарајући степен безбедносне класификације. За ту сврху, тим лицима ће надлежни орган дати специфична овлашћења и одговарајуће инструкције у вези са њиховим дужностима и безбедношћу информација и материјала које ће преносити. Овај поступак примењиваће се само када нема довољно времена да се изврше уговорне обавезе и у ситуацијама које узрокују кашњење у погледу преношења поверљивих информација и материјала каналима изложеним у даљем тексту.

2. Канали којима ће се захтевати и примати поверљиве информације и материјали:
 - а) из Републике Турске у Републику Србију: из Амбасаде Републике Турске у Републици Србији Министарству одбране Републике Србије, нотом;
 - б) из Републике Србије у Републику Турску: из Амбасаде Републике Србије у Републици Турској Министарству Националне одбране Републике Турске, нотом.
3. Пренос информација и материјала означених степеном безбедносне класификације „ÇOK GİZLİ/GİZLİ - ДРЖАВНА ТАЈНА/СТРОГО ПОВЕРЉИВО - TOP SECRET/SECRET” обављаће се уз међусобну сагласност надлежних органа Страна и предузимањем мера које ће сигурно спречити неовлашћени приступ тим информацијама и материјалима.
4. Преношење информација и материјала означених степеном безбедносне класификације „ÖZEL - ПОВЕРЉИВО - CONFIDENTIAL” вршиће се преко курира или ће се такве информације и материјали преносити у запечаћеном пакету. На тај начин, приступ њима имаће само лица која имају статус „треба да зна”.
5. Информације и материјали који носе ознаку степена безбедносне класификације „HİZMETE ÖZEL - ИНТЕРНО - RESTRICTED” могу се поштом слати примаоцу унутар државних граница државе друге Стране.
6. У случају да пренос поверљивих информација и материјала не може да се изврши каналима предвиђеним ставом 2. овог члана, због њихове величине, тежине, паковања или из било којег другог разлога, примењиваће се следећа правила:
 - а) транспорт поверљивих информација и материјала зависиће од претходног писаног одобрења надлежног органа Стране порекла у односу на датуме, средства која ће бити коришћена за транспорт и методе извршења транспорта;
 - б) поверљиве информације и материјали биће заштићени и носиће их лица која су прошла безбедносну проверу и поседују потврду о позитивној безбедносној провери за одговарајући ниво безбедносне класификације и која су овлашћена од стране надлежног органа за безбедност и пратњу поверљивих информација и материјала за које су одговорни;
 - в) организације Страна одредиће план пута на територији своје државе. У случају да се мора организовати периодични транспорт, места утовара и истовара и мере за гарантовање безбедности поверљивих информација и материјала током транзитног преласка и проласка кроз царину биће одређени међусобним договором организација Страна.

ЧЛАН 9.

КОРИШЋЕЊЕ ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛА

1. У складу са циљем преношења, поверљиве информације и материјали и информације и материјали који нису поверљиви, а који су размењени и/или настали сарадњом између Страна и/или њихових организација, могу се користити само у сврхе које су повезане са спровођењем овог споразума или извршењем уговора који ће бити сачињени у оквиру овог споразума и које ће одобрити Страна.
2. „Know-how” и друга права интелектуалне својине у вези са поверљивим информацијама и материјалима биће обострано поштована.
3. Поверљиве информације и материјали, „know-how” који се на њих односи, као и друга права интелектуалне својине, неће се одавати трећој страни без претходне писане сагласности надлежног органа Стране порекла.
4. Поверљиве информације и материјали могу се откривати само лицима која имају одговарајуће одобрење и којима је издата потврда о позитивној безбедносној провери од стране надлежног органа у складу са чланом 4. овог споразума, а по принципу „треба-да-зна”.

5. Уколико немају безбедносну потврду (потврду о безбедности објекта или потврду о позитивној безбедносној провери) за одређени ниво безбедносне класификације издату од стране надлежног органа, организације Страна и њихови представници не могу учествовати у студијама и спровођењу уговора из тачки 2. члана 3. овог споразума, који обухватају поверљиве информације и материјале.

ЧЛАН 10.

ЗАШТИТА ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛА

1. У складу са својим националним законодавством, Стране и њихове организације предузеће све потребне мере у циљу заштите поверљивих информација и материјала који настану или се преносе у току сарадње између Страна и/или њихових организација. Оне су такође дужне да обезбеде заштиту таквих поверљивих информација и материјала најмање истог нивоа у односу на заштиту предвиђену за властите поверљиве информације и материјале.
2. Када се лицима или организацијама одобри приступ поверљивим информацијама и материјалима на уговорној основи, та лица или организације испуњаваће обавезе које произилазе из овог споразума и посебног уговора, закљученог на основу овог споразума, тако да ће Стране поштовати правила наведена у овом споразуму. Ова одредба ће се такође примењивати у случајевима када та лица или организације морају да изврше пренос било којих поверљивих информација и материјала трећој страни у оквиру овог споразума.
3. Поверљиве информације ће при обради или даљем преношењу помоћу информатичких средстава бити криптозаштићене. Начини криптозаштите биће утврђени међусобним договором надлежних органа Страна.
4. Обавезе Страна и њихових организација у вези са употребом поверљивих информација и материјала и спречавањем њиховог откривања, биће на снази и након престанка важења овог споразума.

ЧЛАН 11.

АНЕКС О БЕЗБЕДНОСТИ

1. Сваком уговору или таквом аранжману који обухвата поверљиве информације и материјале, Страна порекла или њена организација додаће анекс о безбедности, у ком ће бити наведене поверљиве информације и материјали које Страна прималац треба да заштити, као и степен безбедносне класификације који им је додељен.
2. Надлежни орган Стране примаоца доставиће организацијама одређеним за контролу примене мера безбедности, копије безбедносних анекса које сачини Страна порекла.
3. Анекс о безбедности који Страна порекла или њене организације треба да припреме за сваки пројекат, садржаће:
 - а) Дефиниције и класификације у вези са степеном безбедносне класификације који ће бити додељен поверљивим информацијама и материјалима;
 - б) Мере предострожности које треба примењивати у вези са обостраном заштитом поверљивих информација и материјала,
 - в) Поступке за утврђивање и надокнаду штете која може настати услед откривања поверљивих информација или губитка поверљивог материјала,
 - д) Поступке за обавештавање заједничког одбора, који ће бити установљен у складу са ставом 3. члана 12. овог споразума (Угрожавање безбедности), о штети насталој услед откривања поверљивих информација или губитка поверљивог материјала.

ЧЛАН 12.

УТРОЖАВАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ

1. У случају неовлашћеног приступа, губитка, злоупотребе или откривања поверљивих информација и материјала или у случају сумње да су се догодиле такве повреде безбедности након њиховог преношења Страни примаоцу, Страна прималац предузеће све неопходне мере у складу са својим националним законодавством и аранжманима и обавестиће одмах Страну порекла о насталој ситуацији и о мерама које је предузела, као и о њиховим резултатима. Такво обавештење треба да садржи довољно података како би се омогућило Страни порекла да изврши потпуну процену настале штете.
2. Повреде правила заштите поверљивих информација и материјала које настану услед немара једне од Страна и/или њених организација истражиће одговарајући органи, у складу са законодавством Стране порекла. На захтев, друга Страна ће пружити помоћ у току истраге.
3. Како би се надокнадили губитак или штета настали као последице повреде правила о заштити поверљивих информација и материјала, услед немара једне од Страна и/или њених организација, биће основан независни заједнички одбор у чијем ће саставу бити представници Страна. Овај одбор утврђиваће губитак или штету који настану услед непоштовања прописа, узимајући у обзир одредбе става 3. члана 11. (Анекс о безбедности) овог споразума, а она Страна која је изазвала губитак или штету биће дужна да надокнади тај губитак или штету.

ЧЛАН 13.

ПРЕВОД, УМНОЖАВАЊЕ И УНИШТАВАЊЕ ПОВЕРЉИВИХ ИНФОРМАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛА

1. Информација или материјал означени степеном безбедносне класификације „ÇOK GİZLİ/GİZLİ - ДРЖАВНА ТАЈНА/СТРОГО ПОВЕРЉИВО - TOP SECRET/SECRET” може се преводити или копирати само уз претходну писану сагласност надлежног органа Стране порекла.
2. Поверљиве информације и материјале преводиће лица која имају одговарајућу потврду о позитивној безбедносној провери. Сви преводи носеће одговарајућу ознаку и напомену о степену безбедносне класификације тако да указују да је тај поверљиви документ добијен од Стране порекла. Документи који су преведени на тај начин биће подвргнути истој контроли и заштити као и оригинал.
3. Када се поверљиве информације или материјал умножавају, свака копија биће обележена оригиналним ознакама безбедносне класификације. Такве копије информација и материјала пролазиће исту контролу и имаће исту заштиту као и оригинали. Број копија биће ограничен на број који је неопходан за службену употребу.
4. Поверљиве информације и материјали биће уништени или измењени тако да се онемогући њихова делимична или потпуна реконструкција. Међутим, када истекне рок или престане сврха коришћења, Страна прималац ће информације и материјале означене степеном безбедносне класификације „ÇOK GİZLİ/GİZLİ - ДРЖАВНА ТАЈНА/СТРОГО ПОВЕРЉИВО - TOP SECRET/SECRET”, уместо да их уништи, вратити Страни порекла, под условом да су се надлежни органи Страна о томе сагласили.

ЧЛАН 14.

ПОСЕТЕ

1. Посете установама на територији једне Стране, које се односе на спровођење овог споразума или на спровођење уговора или аранжмана закључених на основу овог споразума, зависе од претходне писане сагласности надлежног органа Стране примаоца у складу са важећим условима у држави Стране примаоца. Сви припадници гостујућег особља поштоваће безбедносне прописе који су на снази на територији Стране примаоца.

2. Посете које не укључују приступ поверљивим информацијама и материјалима или местима на којима се они чувају или обрађују, као и путовања гостујућег особља, без обзира на то да ли имају држављанство држава Страна или државе треће стране, реализоваће се у складу са националним законодавством и праксом Стране примаоца.

3. Дозвола за посете које укључују приступ поверљивим информацијама и материјалима или местима на којима се поверљиве информације и материјали чувају или обрађују, биће дата само лицима која имају одговарајућу потврду о позитивној безбедносној провери за приступ местима на којима се чувају или обрађују поверљиве информације и материјали друге Стране, уз претходну обострану писану сагласност надлежних органа Страна. Посете држављана треће стране које укључују приступ поверљивим информацијама и материјалима или местима где су такве информације и материјали могу добити, биће дозвољене само уз обострану сагласност надлежних органа Страна.

4. Захтев за посете биће прослеђен надлежном органу Стране примаоца најмање 21 дан пре предложеног датума посете. Овај захтев биће прослеђен каналима као што је изложено у ставу 2. члана 8. овог споразума.

5. Сваки захтев за посету биће формулисан у складу са прописима који су на снази у држави Стране примаоца и обухватаће следеће податке:

а) име и презиме припадника гостујућег особља, датум и место рођења, држављанство, број пасоша и службени положај;

б) степен позитивне безбедносне провере коју је припадник гостујућег особља добио од надлежног органа Стране која је поднела захтев,

ц) предложени датум почетка и предвиђено време трајања посете,

д) врсту и степен безбедносне класификације поверљивих информација и материјала којима ће припадник гостујућег особља имати приступ,

е) називе објеката, просторија и места која ће припадник гостујућег особља посетити и врху посете,

ф) имена, презимена и званичне функције лица која ће примити гостујуће особље,

г) датум и потпис и званични печат надлежног органа Стране која је поднела захтев.

6. Дозвола за посету важиће само за одређени датум или период. Међутим, ради лакше сарадње између Страна и/или њихових организација, може да се направи распоред посета у периоду не дужем од 12 месеци. У том случају; ако се претпоставља да се планирана посета неће завршити у оквиру одобреног временског периода, или уколико је потребно да се продужи трајање таквих посета, надлежни орган Стране која подноси захтев мора обновити захтев за посету, најмање 21 дан пре истека важења дозволе за посету која је у току.

7. У случају смрти припадника гостујућег особља или члана породице, Страна прималац ће о томе обавестити Страну пошиљаоца, транспортовати тело умрлог до најближег аеродрома на својој територији и предузети друге потребне мере транспорта до аеродрома Стране пошиљаоца.

8. Током посета установама на територији једне од Страна у циљу спровођења овог споразума или извршавања уговора дефинисаних у тачки 2. члана 3. овог споразума, губитак или штета које може проузроковати гостујуће особље као последицу повреде мера безбедности, биће утврђени од стране одбора наведеног у ставу 3. члана 12. (Угрожабање безбедности) овог споразума, а настали губитак и штета биће надокнађени у складу са наведеним чланом.

ЧЛАН 15. ОПШТИ УСЛОВИ

1. Стране треба међусобно да се консултују у погледу примене поступака, аранжмана и мера које се односе на безбедност поверљивих информација и материјала који ће се размењивати и/или стварати међусобном сарадном у оквиру програма мултинационалне сарадње у области војне индустрије у којима обе Стране учествују и/или ће учествовати.

2. Одговарајуће одредбе споразума од 23. јула 2004. и 19. августа 2004. године, који су наведени у трећем ставу преамбуле овог споразума, примењиваће се и на друга питања која нису уређена овим споразумом.

ЧЛАН 16. ПРАВНА ПИТАЊА

На гостујуће особље и чланове породица примењиваће се национално законодавство Стране примаоца.

ЧЛАН 17. ФИНАНСИЈСКА ПИТАЊА

1. Трошкове организација државе једне од Страна који настану применом мера заштите поверљивих информација и материјала неће надокнађивати организације државе друге Стране.

2. Трошкове (исхрана, смештај, путни трошкови) везане за посете између Страна и/или њихових организација ради реализовања пројеката у оквиру овог споразума, сносиће Страна која упућује гостујуће особље.

3. Права особља, путне дневнице, дневна примања и друге припадајуће финансијске обавезе према гостујућем особљу који су упућени ради реализовања активности у оквиру овог споразума, сносиће Страна која упућује гостујуће особље.

4. На гостујуће особље примењиваће се порески прописи који су на снази у земљи Стране примаоца и то за набавку робе и плаћање услуга пружених у оквиру граница државе Стране примаоца у току посете.

ЧЛАН 18. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

1. Свака од Страна може да предложи измене и допуне овог споразума тако што ће послати претходно писано обавештење другој Страни.

2. Преговори у вези са изменама и допунама за које је једна Страна претходно упутила другој писани захтев, започеће у оквиру групе за билатералне разговоре коју ће Стране образовати по принципу реципроцитета најкасније 30 дана по пријему захтева.

3. Измене и допуне око којих се Стране усагласе и које ће бити унете у Споразум, ступиће на снагу у складу са чланом 21. овог споразума (Ступање на снагу).

ЧЛАН 19. РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

1. Спорове који настану услед разлика у тумачењу или примене овог споразума, Стране ће решавати искључиво путем преговора у оквиру групе за билатералне разговоре која ће бити образована у складу са ставом 2. члана 18. овог споразума (Измене и допуне).

2. Уколико група за билатералне разговоре, која ће бити основана ради измена и допуна овог споразума или решавања спорова не може бити образована у року од 30 (тридесет) дана након што надлежни орган једне Стране прими писани захтев друге Стране, или уколико се не постигне споразум у року од 60 (шездесет) дана у оквиру групе за билатералне разговоре установљене у ту сврху, дотични предмет ће се решавати на нивоу подсекретара/помоћника у министарствима одбране обе државе.

3. У том случају, преговори ће бити започети у року од 30 дана од дана подношења предмета подсекретарима/помоћницима у министарствима одбране, а уколико се не дође до резултата у року од 45 (четрдесет пет) дана, свака од Страна може отказати овај споразум у складу са одредбом става 2. члана 20. овог споразума (Важење и отказивање Споразума).

4. Током поступка измена и допуна, као и решавања спорова, Стране и њихове организације наставиће да испуњавају своје обавезе предвиђене овим споразумом.

ЧЛАН 20.

ВАЖЕЊЕ И ОТКАЗИВАЊЕ СПОРАЗУМА

1. Овај споразум остаје на снази за период од 10 (десет) година. Осим ако једна од Страна не обавести другу Страну дипломатским путем о својој намери да откаже овај споразум 30 (тридесет) дана пре истека рока његове важности, Споразум ће бити обновљен сваки пут за период од наредних годину дана. Ипак, Стране могу у било ком тренутку отказати овај споразум тако што ће дипломатским путем о томе обавестити другу Страну у току важења Споразума. Отказивање Споразума на овај начин ступиће на снагу 90 (деведесет) дана након што надлежни орган друге Стране прими писано обавештење.

2. У случају да се не постигне сагласност путем консултација између Страна у вези са изменама и допунама овог споразума и решавањем спорова, свака од Страна може отказати овај споразум тако што ће дипломатским путем послати другој Страни писано обавештење. Отказ ступа на снагу 90 (деведесет) дана након што надлежни орган друге Стране прими писано обавештење.

3. Све поверљиве информације и материјали размењени и/или створени заједничком сарадњом у оквиру овог споразума између Страна и/или њихових организација, остаће заштићени у складу са одредбама овог споразума и по престанку важења овог споразума до ког дође на било који начин.

ЧЛАН 21.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај споразум ступа на снагу даном пријема другог од два обавештења којим се Стране међусобно обавештавају да су спровеле поступак који је неопходан за ступање на снагу Споразума, у складу са својим националним законодавством.

ЧЛАН 22.

ТЕКСТ И ПОТПИСИВАЊЕ

Овај споразум је сачињен и потписан у Анкари, дана **12 Мај** 2009. године, у по два истоветна примерка на турском, српском и енглеском језику, при чему су сви примерци подједнако аутентични. У случају неспоразума у тумачењу одредаба овог споразума, меродаван је текст на енглеском језику.

Потврђујући горе наведени текст, доле потписани, прописно овлашћени за то од стране својих Влада, потписали су овај споразум.

**ЗА ВЛАДУ
РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ**

М. Веџди Гонул
министар националне одбране

**ЗА ВЛАДУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Драган Шутановац
министар одбране

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA
ON MUTUAL PROTECTION OF
CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL
EXCHANGED WITHIN THE SCOPE OF COOPERATION
IN THE FIELD OF DEFENCE INDUSTRY**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Serbia (hereinafter referred to as Parties);

Intending to ensure the mutual protection of the Classified Information and Material in the field of defence industry, which have been classified in the country of one Party and transferred to the country of the other Party and/or generated by mutual cooperation between the Organisations of the Parties,

Noting the provisions of "The Agreement on Military-Scientific and Military-Technical Cooperation between the Government of the Republic of Turkey and the Council of Ministers of Serbia and Montenegro" signed on 23 July 2004 in Belgrade and provision of "Protection of Classified Information will be arranged in accordance with an independent Agreement between the Parties on Mutual Protection and Exchange of Classified Information and Materials in the field of Defence Industry Cooperation" involved in the Article VIII of "Agreement between the Government of the Republic of Turkey and the Council of Ministers of Serbia and Montenegro on Defence Industrial Cooperation" signed on 19 August 2004 in Belgrade between the Parties.

Confirming that this Agreement will not affect the obligations of both Parties arising from other international agreements, to which they are parties, and this Agreement will not be used against the interests, security and territorial integrity of other states,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

**ARTICLE I
PURPOSE**

1. The purpose of this Agreement is to define the procedures of the mutual protection of the Classified Information and Material exchanged within the scope of cooperation and/or generated in the process of mutual cooperation in the field of defence industry between both Parties and/or the Organisations of the Parties.
2. It is desired to set forth the terms and conditions for the mutual protection and exchange and/or generation by mutual cooperation between the Organisations of the Parties, of the Classified Information and Material to which Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement shall extend regarding cooperation in the field of defence industry, which will be made between the Parties and/or the Organisations of the Parties.

**ARTICLE II
SCOPE**

1. This Agreement covers the principles and activities on "the Mutual Protection of the Classified Information and Material Exchanged within the Scope of Cooperation in the Field of Defence Industry" between the Parties and/or the Organisations of the Parties.
2. This Agreement does not cover Weapons of Mass Destruction (WMD) (i.e Chemical, Biological, Nuclear, Radiological weapons) and equipment thereof.

**ARTICLE III
DEFINITIONS**

1. "**Classified Information and Material**" means any information or material regardless of their form or type or method of transmission, which are marked with classification mark and which require due to national security interests and in accordance with national legislation, protection against unauthorised access, use or destruction

2. **“Contract”** means any specific agreement (such as MoU, protocol, technical arrangement, etc.) concluded between the Competent Authorities or the Organisations of the Parties and providing for exchange within the scope of cooperation and/or generation by mutual cooperation of the Classified Information and Material.
3. **“Competent Authority”** means National Authority or Designated Authority, which is authorised in the field of defence industry and responsible for the implementation of this Agreement as specified in the Article IV of this Agreement.
4. **“Organisation”** means state establishment or private companies that are under the supervision of the Competent Authority defined in the Article IV of this Agreement, irrespective of its form of proprietorship, where the Classified Information and Material are handled, stored or protected, which takes part in international cooperation or implementation of Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III and which are involving in the field of defence industry, in the framework of this Agreement.
5. **“Originating Party”** means the Party/Organisation which is the owner and/or the originator of the Classified Information and Material and/or transfers them to the Recipient Party.
6. **“Recipient Party”** means the Party/Organisation which receives the Classified Information and Material from the Originating Party.
7. **“Third Party”** means international organisations, states and their governments that are not the Parties of this Agreement, as well as natural persons or legal entities of these organisations and states.
8. **“Contracting Party”** means a natural person and legal entity representing the Party/Organisation which is responsible and authorised for the Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement signed for the purpose of carrying out the projects performed within the scope of cooperation in the field of defence industry between the Parties and/or the Organisations of the Parties.
9. **“Guest Personnel”** means personnel or representative of any Contracting Party who visit the Organisation engaged in activities involving the Classified Information and Material.
10. **“Personnel Security Clearance”** means the result of professional procedures confirming that a person has undergone a background investigation and is cleared to have access to and handle the Classified Information and Material, according to the national legislation on protection and usage of the Classified Information and Material.
11. **“Facility Security Clearance”** means the result of the professional procedures confirming that the planned facility protection measures are commensurate with the required classification level, taking into account the conditions of place and environment and the external and internal possible threats to security of the Classified Information and Material stored in the facility.
12. **“Need-to-Know Principle”** means the necessity of access to the Classified Information and Material due to official duties and/or performance of a specific duty task.

ARTICLE IV

COMPETENT AUTHORITIES

Competent Authorities that are responsible for the implementation of this Agreement are given as below:

For the Republic of Turkey : Ministry of National Defence of the Republic of Turkey,

For the Republic of Serbia : Ministry of Defence of the Republic of Serbia.

ARTICLE V

HAVING PRIORITY OF THE AGREEMENT OVER CONTRACTS

In case of any contradiction between the provisions of this Agreement and Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement, which may be concluded upon entry into force of this Agreement between the Parties and/or the Organisations of the Parties in the field of defence industry, the provisions of this Agreement shall be applied.

ARTICLE VI

SECURITY CLASSIFICATIONS

1. Within the framework of the security measures prescribed by their respective national legislation and arrangements, the Parties and the Organisations of the Parties undertake to ensure the protection of the Classified Information and Material, exchanged or generated by mutual cooperation under provisions of this Agreement and adopt the equivalence of the degrees of protection, which is shown as Turkish, Serbian and English in the table below:

TURKISH:

"ÇOK GİZLİ"

"GİZLİ"

"ÖZEL"

"HİZMETE ÖZEL"

SERBIAN:

"ДРЖАВНА ТАЈНА"

"СТРОГО ПОВЕРЉИВО"

"ПОВЕРЉИВО"

"ИНТЕРНО"

ENGLISH:

"TOP SECRET"

"SECRET"

"CONFIDENTIAL"

"RESTRICTED"

2. Each Party and its Organisations undertake to mark the Classified Information and Material that they received from the other Party or its Organisations, with its own degree of security classification in accordance with the equivalence markings set out in the table above.

3. Both Parties undertake to mutually inform each other about any changes of formal designation and classification.

4. In accordance with their national legislation, security clearances (Facility Security Clearance and Personnel Security Clearance) granted to their own Organisations or persons by each Party shall be recognised by the other Party.

ARTICLE VII

SECURITY CLASSIFICATION CHANGES OR CANCELLATION

1. The level of security classification granted to information and material can be increased, decreased or cancelled just only by the Originating Party which has classified information and material. The decision on such a change and cancellation shall be immediately informed by the Originating Party to the Recipient Party which will apply the decision on change or cancellation.

2. The level of security classification granted to the Classified Information and Material which the Parties and/or the Organisations of the Parties generated in the process of cooperation shall be determined, revised or cancelled upon the mutual consent of the Parties and/or the Organisations of the Parties. When the agreement is not reached on the level of security classification to be granted to information and material, the level which is proposed by one of the Parties and/or the Organisations of the Parties and has higher than the other one shall be accepted.

ARTICLE VIII

TRANSFER OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. The Classified Information and Material will be transmitted on a government-to-government basis through channels as set out in the second Paragraph of this Article or by any other methods as may be agreed by both Parties.

However, in urgent situations, the Classified Information and Material could be carried by persons having Personnel Security Clearance at appropriate classification level which will be accepted reciprocally and representing the Organisation responsible for performing the Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement. These persons shall be provided with a specific authorisation delivered by the Competent Authority to that effect and they shall be properly instructed concerning their duties and the security of information and material which they will carry. This procedure shall be followed only when there is not enough time to perform contractual obligations and when having the situations that causes delay, with the transfer of the Classified Information and Material by the channels set out below.

2. The channels for requesting and receiving of the Classified Information and Material are:

a. From the Republic of Turkey to the Republic of Serbia:

From the Embassy of the Republic of Turkey in the Republic of Serbia to the Ministry of Defence of the Republic of Serbia, with Note.

b. From the Republic of Serbia to the Republic of Turkey:

From the Embassy of the Republic of Serbia in the Republic of Turkey to the Ministry of National Defence of the Republic of Turkey, with Note.

3. Transfer of information and material marked with the level of security classification of "TOP SECRET"/"SECRET" ("ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ"/"ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО") shall be carried out by agreeing on mutually by the Competent Authorities of the Parties and taking measures that shall definitely prevent from having access to these information and material.

4. Transfer of information and material marked with the level of security classification of "CONFIDENTIAL" ("ÖZEL"/"ПОВЕРЉИВО") shall be carried out by courier or such a kind of information and material shall be transferred in a sealed package. So, they shall be prevented the persons other than Need-to-Know Person from having access to them.

5. Information and material marked with the level of security classification of "RESTRICTED" ("HİZMETE ÖZEL"/"ИНТЕРНО") will be able to be transmitted by mail to the recipient within the national boundary of the other Party's State.

6. In the case that the transfer of the Classified Information and Material cannot be made by channels as set out in the second Paragraph of this Article, because of their size, weight, packaging or any other reason, the following rules shall be applied:

a. Transportation of the Classified Information and Material shall be subject to the prior written approval of the Competent Authority of the Originating Party in regard to the dates, the means to be used and the methods of execution.

b. The Classified Information and Material shall be protected and carried by the personnel who has passed through a security investigation and has had Personnel Security Clearance at required level and has been authorised by the Competent Authority about the security and escorting of the Classified Information and Material for which they are responsible.

c. The Organisations of each Party shall determine the itinerary to be followed on the territory of its State. In cases where periodic transportation has to be organised, the loading and unloading points, and the measures required to guarantee the security of the Classified Information and Material during transit passing and customs clearance shall be determined by mutual consent of the Organisations of the Parties.

ARTICLE IX

USAGE OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. In accordance with the purpose of being transferred, the classified or unclassified information and material which have been exchanged and/or generated by mutual cooperation between the Parties and/or the Organisations of the Parties, may be used only for purposes related to the implementation of this Agreement or the execution of Contracts which will be made within the scope of this Agreement approved by the Parties.
2. "Know-how" and other intellectual property rights relating to the Classified Information and Material shall be respected reciprocally.
3. The Classified Information and Material and their related "know-how" and other intellectual property rights shall not be disclosed to a Third Party without the prior written approval of the Competent Authority of the Originating Party.
4. The Classified Information and Material may be disclosed only to persons who are duly authorised and who have obtained appropriate Personnel Security Clearance from their Competent Authority set out in the Article IV of this Agreement on Need-to-Know Principle.
5. Unless having security clearance (Facility Security Clearance or Personnel Security Clearance) at appropriate level given by the Competent Authority, the Organisations of the Parties and their representatives cannot participate in the studies and executions of Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement which include the Classified Information and Material.

ARTICLE X

PROTECTION OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. In accordance with the legislation of their own States, the Parties and the Organisations of the Parties shall take all necessary measures for the protection of the Classified Information and Material generated or transferred as a result of the mutual cooperation between the Parties and/or the Organisations of the Parties. They shall also ensure at least the same protection of such Classified Information and Material, as stipulated for their own Classified Information and Material with commensurate level of security.
2. When persons or the Organisations are granted access to the Classified Information and Material on contractual basis, the persons or the Organisations concerned shall bear obligations involved in this Agreement with a Contract separately so that Parties shall follow the rules laid down in this Agreement. This provision shall also be applied when a person or the Organisation must transfer any Classified Information and Material to a Third Party within the framework of this Agreement.
3. Classified information, while being processed or transferred further with the aid of information techniques shall be encrypted. The methods of encryption shall be determined by mutual understanding of the Competent Authorities of both Parties.
4. The obligations of the Parties and the Organisations of the Parties for the use of the Classified Information and Material and the prevention of their disclosure shall continue even after the termination of this Agreement.

ARTICLE XI

SECURITY ANNEX

1. To every Contract or such arrangement which includes the Classified Information and Material, a security annex shall be attached by the Originating Party or its Organisation, in which the Classified Information and Material to be protected by the Recipient Party, as well as the security classifications assigned to them, will be specified.
2. Copies of the security annexes drawn up by the Originating Party or its Organisation will be submitted by the Competent Authority of the Recipient Party to the Organisations designated for controlling the applications of security measures.
3. Security annex to be prepared for each project by the Originating Party or its Organisations shall be arranged in detail below;
 - a. Definitions and classifications regarding security classifications to be granted to the Classified Information and Material,
 - b. The precautions to be applied regarding mutual protection of the Classified Information and Material,
 - c. Procedures for determination and compensation of the damages to be incurred due to disclosure of the classified information or loss of the classified material,
 - d. Procedures for presenting the damages to be incurred due to disclosure of the classified information or loss of the classified material to joint committee to be established as stated in the third Paragraph of the Article XII (Breach of Security) of this Agreement.

ARTICLE XII

BREACH OF SECURITY

1. In the event of an unauthorised access to or loss, misuse or disclosure of the Classified Information and Material or in case of suspicion of such security breaches upon their transfer to the Recipient Party, the Recipient Party shall take all necessary measures in accordance with its national legislation and arrangements and shall immediately inform the Originating Party of this situation as well as measures taken and their outcome. Such notification shall contain sufficient details to enable the Originating Party to fully assess the damage incurred.
2. Breach of the rules on protection of the Classified Information and Material, as a result of negligence of any Party and/or its Organisations shall be investigated by the authorities and examined in accordance with the legislation valid of the Originating Party. Upon request the other Party shall render assistance in the course of the investigation.
3. In order to compensate any loss or damage to be occurred as a result of the breach of the rules related to protection of the Classified Information and Material, due to negligence of any Party and/or its Organisations, an independent joint committee to be composed of the representatives of the Parties shall be established. Loss or damage to be occurred as a result of the breach shall be determined by this committee also by taking into consideration of the provisions in the third Paragraph of the Article XI (Security Annex) of this Agreement and loss or damage shall be ensured to be compensated by the Party which causes the breach occurred.

ARTICLE XIII

TRANSLATION, REPRODUCTION, DESTRUCTION OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. Information and material marked with the level of security classification of "TOP SECRET"/"SECRET" ("ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ"/"ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО") shall be able to be translated or copied only by prior written permission of the Competent Authority of the Originating Party.
2. Translation of any Classified Information and Material shall be made by individuals who have appropriate Personnel Security Clearance. All translations shall bear an appropriate security classification marking and annotations in a way that indicates that the classified document was received from the Originating Party. Documents which were translated accordingly shall be subject to the same control and protection as original.
3. When the Classified Information and Material are reproduced, all original security markings thereon shall also be produced or marked on each copy. Such reproduced information and material shall be placed under the same control and protection as the original information and material. The number of copies shall be limited to that required for official purposes.
4. The Classified Information and Material shall be destroyed or modified insofar as to forestall its reconstruction in whole or in part. However; when its term or the purpose of usage is ended, information and material marked with the level of security classification of "TOP SECRET"/"SECRET" ("ÇOK GİZLİ"/"GİZLİ"/"ДРЖАВНА ТАЈНА"/"СТРОГО ПОВЕРЉИВО") instead of being destroyed, shall be returned by the Recipient Party to the Originating Party, providing that the Competent Authorities of the Parties are ensured to agree on mutually.

ARTICLE XIV

VISITS

1. Visits to establishments on the territory of one Party and which are associated with the implementation of this Agreement or with the performance of Contracts or such arrangements thereof shall be subject to prior written approval of the Competent Authority of the Recipient Party in accordance with the terms and conditions valid in the Receiving Party's State. All Guest Personnel shall conform to the security regulations valid within the territory of the Receiving Party.
2. The visits that do not involve access to the Classified Information and Material or to areas in which they are being kept or processed and the travels of the Guest Personnel, regardless of having citizen of the Parties or a Third Party's State, shall be followed according to the national rules and applications of the Receiving Party.
3. The permission of the visits that involve access to the Classified Information and Material or to areas in which these Classified Information and Material are being kept or processed, shall be given only the persons who have appropriate Personnel Security Clearance in the areas in which the Classified Information and Material of the other Party are being kept or processed, by mutual prior written consent of the Competent Authorities of both Parties. Visits by citizens of a Third Party's State involving access to the Classified Information and Material or to areas in which such information and material are obtainable shall be able to be cleared only with mutual consent of the Competent Authorities of the Parties.
4. Request for visits shall be informed to the Competent Authority of the Receiving Party at least 21 (twenty-one) days before the proposed date of the visit. This request shall be made through the channels set out in the second Paragraph of the Article VIII of this Agreement.

5. Every visit request shall be formulated in accordance with the rules valid in the Receiving Party's State and shall include the following information:
- a. The Guest Personnel's name and surname, date and place of birth, nationality, passport number and position,
 - b. The level of Personnel Security Clearance which was granted to the Guest Personnel by the Competent Authority of the requesting Party.
 - c. The proposed date and anticipated length of the visit,
 - d. The type and the level of security classification of the Classified Information and Material, to which the Guest Personnel shall have access,
 - e. The names of the visited facilities, premises and places, and the purpose of the visit,
 - f. The names, surnames and official titles of the persons who will receive the Guest Personnel,
 - g. The date, signature and official stamp of the Competent Authority of the requesting Party.
6. A visit permission shall be valid only for a specified date or period. However, in order to facilitate cooperation between the Parties and/or the Organisations of the Parties, a schedule of visit spreading over a period not exceeding 12 (twelve) months may be drawn up. In this case; if it is assumed that planned visit will not end within the time span allowed, or if it is necessary to extend the period of such kind of visits, the request for visit concerned must be renewed by the Competent Authority of the requesting Party making the request, at least 21 (twenty-one) days before the expiry of the validity of the permission for the visit under way.
7. In case of death of the Guest Personnel or member of the family, Receiving Party will inform Sending Party, transport body of person that died up to the nearest airport on its territory, and take over other necessary transport to the airport of the Sending Party.
8. During the visit to establishments within the territory of one Party for the purpose of the implementation of this Agreement or the performance of Contracts as defined in the second Paragraph of the Article III of this Agreement thereof; loss or damage to be occurred by Guest Personnel as a result of the breach of security, it will be determined by the committee specified in the third Paragraph of the Article XII (Breach of Security) of this Agreement and loss and damage occurred shall be compensated within the framework of the aspects defined in the Article concerned.

ARTICLE XV

GENERAL CONDITIONS

1. The Parties should consult each other to apply the procedures, arrangements and measures concerning the security of the Classified Information and Material to be exchanged and/or to be generated by mutual cooperation within the framework of the multinational defence industrial cooperation programs in which the both Parties are/will be involved.
2. The related provisions of the agreements dated 23 July 2004 and 19 August 2004 referenced in the third Paragraph of preface of this Agreement shall be applied in other subject matters which are not mentioned in this Agreement.

ARTICLE XVI

LEGAL MATTERS

For Guest Personnel and family members, national legislation of the Receiving Party will be applied.

ARTICLE XVII
FINANCIAL MATTERS

1. The expenditures of the Organisations of a Party's State, arising from the implementation of measures to protect the Classified Information and Material, shall not be reimbursed by the Organisations of the State of the other Party.
2. The expenditures (victuals, accommodation, travel costs) regarding visits to be made for the purpose of performing the projects carried out within the framework of this Agreement between the Parties and/or the Organisations of the Parties shall be covered by the Party sending the Guest Personnel.
3. Personnel rights, travel allowance, daily wage and other financial obligations regarding Guest Personnel sent for the purpose of performance of cooperation activities within the scope of this Agreement shall be covered by the Party sending the Guest Personnel.
4. The Guest Personnel shall be subject to tax regulations valid of the Receiving Party for the purchases of goods and service realised within the border of the Receiving Party's State during visit.

ARTICLE XVIII
AMENDMENT AND REVISION

1. An amendment and revision to this Agreement may be proposed by sending prior written notification to the other Party by one of the Parties.
2. Negotiations which will be made for the purpose of amendment and revision requested by sending prior written notification to the other Party shall start in a bilateral discussion group which shall be established taking into account the reciprocal principles between the Parties, in 30 (thirty) days at the latest after the receipt of request.
3. Modifications which are made by agreeing on as a result of amendment and revision shall enter into force in accordance with the Article XXI (Entry into Force).

ARTICLE XIX
SETTLEMENT OF DISPUTES

1. The disputes resulting from interpretation or application of this Agreement between the Parties will be settled by negotiating just only in the bilateral discussion group which will be composed as defined in the second Paragraph of the Article XVIII (Amendment and Revision).
2. When the bilateral discussion group which will be composed for the purpose of amendment and revision of the Agreement or settlement of disputes cannot be composed within 30 (thirty) days after the written request of any Party is received by the Competent Authority of the other Party or it is not reached an agreement within 60 (sixty) days in the bilateral discussion group composed for these purposes, the subject matter shall be settled at the level of Under-secretary of Defence Ministries of both countries.
3. In this case, the negotiations shall be started within 30 (thirty) days after the subject matter is passed to the Under-secretary of Defence Ministries, and if no result is reached within 45 (forty-five) days, each Party may terminate this Agreement in accordance with provision in the second Paragraph of the Article XX (Duration and Termination).
4. During amendment, revision and the settlement of disputes, the Parties and the Organisations of the Parties shall continue to fulfil all their obligations under this Agreement.

ARTICLE XX
DURATION AND TERMINATION

1. This Agreement will remain in effect for a period of 10 (ten) years. Unless one of the Parties notifies the other Party through diplomatic channels of its intention to terminate this Agreement 30 (thirty) days before its expiry date, the Agreement will be renewed for a period of one year each time. Nevertheless, it is possible for the Parties, at any time, to terminate the Agreement with a notification through diplomatic channel within the effective terms of the Agreement. The termination in this way shall be effective 90 (ninety) days after the written notification is received by the Competent Authority of the other Party.

2. In the case that it is not reached an agreement as a result of consultations to be made between both Parties for the purpose of amendment and revision of the Agreement and settlement of disputes, one of the Parties can terminate this Agreement by sending the written notification to the other Party through diplomatic channel. Termination will be effective 90 (ninety) days after the notification is received by the Competent Authority of the other Party.

3. All Classified Information and Material exchanged and/or generated by mutual cooperation within the framework of this Agreement between the Parties and/or the Organisations of the Parties shall continue to be protected in accordance with the provisions of the Agreement even after this Agreement is terminated in any way.

ARTICLE XXI
ENTRY INTO FORCE

This Agreement shall enter into force on the date of the exchange of the latest note notifying the approval of the Agreement according to the respective national legislation of both Parties.

ARTICLE XXII
TEXT AND SIGNATURE

This Agreement was done and signed in Ankara on **12 May 2009** in two copies each in the Turkish, Serbian and English Languages, each text being equally authentic. In the event of a dispute concerning the interpretation of the provisions of this Agreement, the "English Text" shall prevail.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

**ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF TURKEY**

**ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF SERBIA**

SIGNATURE :

SIGNATURE :

NAME : M.Vecdi GÖNÜL

NAME : Dragan ŠUTANOVAC

TITLE : Minister of National Defence

TITLE : Minister of Defence